

September 2014

SOL breidt uit!

Sinds deze zomer heeft SOL er drie nieuwe collega's bij gekregen. We zijn ontzettend blij met hen en voelen ons verrijkt met hun creatieve inbreng. We stellen ze kort even voor, in latere nieuwsbrieven en op onze binnenkort geheel vernieuwd website krijgt u meer van hen te zien.

Karen Faber heeft als specialiteit 'filosoferen met kinderen' en 'mediawijsheid'. Karen geeft cursussen voor volwassenen die willen leren filosoferen met kinderen en jongeren, daarnaast filosofeert ze ook zelf op scholen. Contact: info@wereldwijsfilosoferen.nl.

Hannafloor de Roos is actief met muzikaal verteltheater, waarmee zij o.a. optreedt op scholen, in bibliotheken en in klein theater. In de voorstellingen van 'de Rode Maan' nodigt zij de kinderen steeds weer uit om mee te denken en mee te spelen. Contact: info@rodemaan.nl.

Andrea Meilink heeft cultureel maatschappelijke projecten ontwikkeld voor en uitgevoerd op scholen, zoals ontmoetingen tussen verschillende groepen mensen, waarbij de deelnemers in het proces worden betrokken. Ze heeft ook lespakketten gemaakt waarbij kinderen d.m.v. creatieve opdrachten aan de slag gaan met sociaal-emotionele thema's uit Bijbelverhalen, o.a. Jozef Dromenkoning. Contact: meilinkandrea@hotmail.com.

Een gezamenlijk project van Hannafloor en Andrea is 'Franciscus is cool!' waarin kinderen aan de hand van een theatervoorstelling het verhaal over Franciscus beleven. De kinderen maken zelf een muzikale theaterpresentatie, die ze zullen presenteren aan bijvoorbeeld ouderen, mensen met een handicap of dakloze mensen.

Projecten uit de Regenboog Reeks per 1 januari 2015 niet meer leverbaar.

Veel scholen uit het werkgebied van SOL hebben jaren lang naar tevredenheid gewerkt met de projecten uit de Regenboog Reeks (de maker van die projecten, Hans Eijgenraam, heeft daar een aantal jaren geleden een erepenning voor ontvangen). Inmiddels moeten we erkennen dat de meeste projecten uit die reeks over hun houdbaarheidsdatum heen zijn. De projecten herschrijven was geen optie, ook omdat we tot nieuwe inzichten zijn gekomen m.b.t. modern levensbeschouwelijk onderwijs. Vandaar dat het team van SOL-identiteitsbegeleiders die tijd heeft geïnvesteerd in de ontwikkeling van *de methode Samen Leven*, een waardige opvolger. Zie verderop voor meer info.

Duurzame basisschool

Het thema 'duurzaamheid' komt steeds prominenter en urgenter in de aandacht. Ook voor basisscholen zijn er inmiddels tal van initiatieven ontstaan om dit thema aandacht te geven. Er zijn scholen die het label 'duurzame basisschool' verworven hebben, er is een 'duurzame pabo' en er is behoorlijk wat lesmateriaal voor basisscholen om leerlingen actief en bewust te maken van dit thema. Op 10 oktober kunnen scholen werk maken van 'de dag van de duurzaamheid', zie de website voor tips, voorleesactie en gratis boek.

De lessensbundel 'Duurzame basisschool. Samen eerlijk leven', uitgegeven door SOL, is een praktische handleiding om leerlingen, ouders en de omgeving van de school mee te krijgen op een duurzamere weg. De bundel bevat zeven lessen op zowel ob-, mb- als bb-niveau, bijlagen met relevante informatie, verwijzingen naar instanties en websites en suggesties om op school concrete activiteiten te ondernemen. De lessensbundel (88 blz.) kost € 9,95 (als je er vijf om meer bestelt) en is te bestellen via info@sol-identiteitsbegeleiders.nl.

Kinderboekenweek 2014

Het thema van de Kinderboekenweek 2014 (1 – 12 oktober) is dit jaar 'Feest!'. Voor scholen die ook de levensbeschouwelijke kant van dit thema willen belichten is er een lesbief beschikbaar, ontwikkeld en aangeboden door de Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSr). Het materiaal is zowel digitaal als in papieren vorm beschikbaar. Het digitale materiaal is te downloaden van www.katholiekonderwijs.nl, voor de papieren versie volstaat een e-mail naar onderwijs@bisdomdenbosch.nl.

In de twee lessen voor de onderbouw komt Franciscus aan bod (dierendag 4 oktober immers). Het verhaal van Franciscus en de wolf van Gubbio wordt verteld en de kinderen maken kennis met de belangrijkste elementen in de natuur (water, vuur, lucht en bloemen). Uiteraard komt het Zonnelied van Franciscus ook voor in de les.

In twee lessen voor de middenbouw draait het om het verhaal van de vijf broden en de twee vissen. Het verhaal wordt uitgelegd als 'een onverwacht feest'. De kinderen spelen het verhaal min of meer na. De bovenbouw staat stil bij 'feest vieren in de kerk'. Een belangrijk begrip in deze lesbief is 'verbondenheid'.

Een ander initiatief om het thema 'Feest' breder te benaderen is ontwikkeld door het Museum Catharijnenconvent, het Bijbels Museum en Ons Lieve Heer op Solder. De website www.feestweetwatjeviert.nl geeft antwoord op alle vragen over christelijke en andere religieuze feesten in ons land ('waarom hebben we vrij met Pinksteren? Waarom valt Valentijnsdag op 14 februari? Waar komen al die verschillende feesten vandaan?').

Het G-woord

Godsdienstige vorming? Catechese? Levensbeschouwing? Geestelijke stromingen? Zodra de vraag aan de orde komt, hoe met kinderen te praten over God, ligt verwarring en onzekerheid op de loer. Een uitweg is om dit onderwerp te scharen onder kerndoel 38 ("De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen"). 'God' wordt dan behandeld als een cultureel gegeven waar de kinderen over worden geïnformeerd. Sommige scholen willen graag een stap verder gaan, maar dan wordt het (soms) ingewikkeld. Welke rol speel je dan als school? Wordt het dan 'geloofsopvoeding'? Of zou je je als school moeten beperken tot 'levensbeschouwelijke vorming'? Maar wat is eigenlijk een 'levensbeschouwing'? Is uiteindelijk niet iedere individuele beleving (kort of langdurend, oppervlakkig of diepgravend) een 'levensbeschouwing'? Vaak hoor je dan ook dat in het vak 'levo' sociaal-emotionele thema's aan bod komen en dat men het liefst werkt met 'spiegelverhalen'.

SOL heeft een *nieuwe methode* op de markt gebracht die een antwoord wil zijn (en ook is, blijkens de reacties van gebruikers) op deze vragen. Deze methode (Samen Leven) werkt met voorwerpen en gaat ervan uit dat er diverse religieuze tradities bestaan, die vooral zichtbaar zijn door hun praktijken (rituelen, symbolen en daarmee verbonden verhalen). De didactiek van de methode werkt met drie stappen. Allereerst gaan de kinderen met elkaar in gesprek over een thema uit hun ervaringswereld (bijvoorbeeld het thema 'bescherming'). Dan (stap twee) krijgen de leerlingen een voorwerp te zien en wordt de achtergrond ervan uitgelegd, bijvoorbeeld 'het handje van Fatima'. Tot slot (derde stap) wordt het thema (bescherming) weer besproken, maar nu verrijkt door het uitstapje naar de wereld van de religies. Met deze methode maken kinderen kennis met de rijke wereld van de godsdiensten maar ook met de specifieke kijk op het leven die hiermee gegeven is.

Voor een presentatie op school van deze methode: j.roemer@sol-identiteitsbegeleiders.nl.

Boekentips

Leestip: 'Ik zag twee beren filosoferen', een handleiding Filosoferen met Kinderen.

Natuurlijk waren er al boeken voor kinderen met daarin filosofische thema's, leuke vragen en plaatjes of verhaaltjes, waarmee ouders met hun kids konden gaan filosoferen. Maar dit boek is helemaal gericht op het 'hoe maak je het dan filosofisch?'. Hoe stel je je als ouder of als leraar op, om het gesprek niet meteen dood te laten bloeden; hoe maak je het interessant? Na een uitgebreide handleiding vind je er 38 voorbeeldlessen. Voor in de klas of als leidraad voor een goed gesprek aan de keukentafel of in de auto op vakantie. Of gewoon als je ze naar bed brengt. Overal kun je met ze filosoferen.

Het boek heet 'Ik zag twee beren filosoferen' en je kunt het bestellen in de webwinkel van Uitgeverij Levendig.

Leestip: 'Burgerschap! Dat doen we toch al?' Een praktische werkwijze voor de basisschool'.

Dit boek, te bestellen via uitgeverij SWP, gaat in op de vraag: hoe kunnen we er voor zorgen dat we onze burgerschapsopdracht helemaal op orde hebben, zonder dat we het gevoel krijgen dat er weer iets bij komt. De werkwijze impliceert dat er wordt geïnventariseerd op school wat er al gedaan wordt. Vervolgens worden mede op basis hiervan de visie op burgerschap, de doelen en het ambitieniveau van de school vastgesteld. Vervolgens wordt een plan gemaakt om daar waar nodig het programma te verrijken of aan te passen. Het boek biedt voldoende praktische suggesties.

Tweedaagse training 'In gesprek met kinderen'

6 en 27 oktober 2014, Almere

Het doel van deze training is een betekenisvol gesprek voeren met kinderen, waardoor je goed contact en vertrouwen opbouwt met kinderen, en zicht krijgt op de beleving van kinderen. Kinderen krijgen de ruimte om zich laten horen en gehoord te worden. Hierdoor begrijp je elkaar beter en communiceer je effectiever. Voor opvoeders van kinderen van 3 t/m 12 jaar. Doe mee met de training in oktober (op vrije inschrijving) of vraag de training aan voor op de locatie van je kinderdagverblijf, BSO of basisschool (ook mogelijk in de vorm van een studiedag of ouderavond!).

Trainers: Ellie Vangangelt (Lekker Denken) en Karen Faber (Wereldwijs).

Contact: info@wereldwijsfilosoferen.nl.

Project 'Ik ga wijs om met de media'

Ideaal voor in de Kinderboekenweek of in de Week van de mediawijsheid (21 t/m 28 november 2014)

Help kinderen om wijs om te gaan met de media. In dit project ervaren ze zelf wat ze beter wel of niet kunnen doen door de camera in eigen hand te nemen. Ze zien hoe media de werkelijkheid kleuren. Dit project leert jou als leerkracht of pedagogisch medewerker hoe je kinderen kunt laten omgaan met de grote hoeveelheid informatie die via de media op hen afkomt. Dit project bestaat uit 5 lessen van 1,5 uur.

Via actieve opdrachten worden de kinderen uitgedaagd om de informatie van meerdere kanten te bekijken en er kritische vragen bij te stellen. Juist door deze combinatie van doen (actie) en denken (reflectie), krijgt hun ervaring betekenis.

Trainers: Floor Vlasblom (www.floorvlasblom.nl) en Karen Faber (Wereldwijs)

Contact: info@wereldwijsfilosoferen.nl.

Training Kennismaking met FMKJ

8 en 22 november 2014, Woerden

De gedachtegang van kinderen en jongeren is wonderlijk: hun vrije en creatieve manier van denken is soms moeilijk te volgen voor volwassenen. Hoe kun je structuur aanbrengen in een gesprek met kinderen en jongeren, maar hen toch zelf laten nadenken? In deze training leer je:

- van een gesprek een filosofisch gesprek te maken;
- de socratische houding aan te nemen;
- zelf een filosofische activiteit te ontwerpen en uit te voeren.

Trainers: Sabine Wassenberg (WonderWhy) en Karen Faber (Wereldwijs).

Contact: info@wereldwijsfilosoferen.nl.